

Transitie Jeugdzorg

basisdossier

GEWIJZIGD

12 augustus 2013 (3^e aanvulling)

Inhoud

1.	Van nu naar straks	3
1.1.	Wat is de huidige situatie?	3
1.2.	Wat is het doel van de transitie	4
1.3.	Wat is de beoogde eindsituatie	4
2.	Waar gaat het over?	5
2.1.	Wat is de ingangsdatum van de transitie?	5
2.2.	Met welke spelers hebben we te maken?	5
2.3.	Financiën	5
2.4.	Aantallen	6
3.	Waar staan we?	7
3.1.	Wat zijn specifieke aandachtspunten voor deze transitie?	7
3.2.	Wat hebben we al gedaan in de voorbereidingen, waar staan we nu?	8
4.	De gemeenteraad	9
4.1.	Over welke onderwerpen moet de gemeenteraad een keuze maken en wanneer?	9
5.	Aanvullende informatie	10
5.1.	April 2013	10
5.2.	Mei 2013	10
5.3.	Augustus 2013	13

1. Van nu naar straks

1.1. Wat is de huidige situatie?

Wat is “Jeugdzorg” eigenlijk? Wat valt er onder en wat niet?

Er is geen landelijke, algemeen geldende definitie van Jeugdzorg. Dat is niet zonder reden, want de grenzen van wat er wel en niet onder valt zijn niet strak te trekken. Bovendien is het veld in beweging: wat er vandaag volgens de plannen onder valt, kan morgen weer anders zijn.

Daarom staat ook in dit basisdossier geen harde definitie, maar een zoekende beschrijving.

Bij jeugdzorg gaat het om de zorg voor jongeren vanaf de verwekking tot en met 22 jaar. Het woord zorg maakt duidelijk dat het gaat om het voorkomen en oplossen van problemen. Het gaat daarbij vooral om zorg op het sociale en psychisch aspect. Tegelijk is er een grensgebied met de gezondheidszorg waar het gaat om psychiatrische zorg.

Het is wel duidelijk dat de gewone dokters- en ziekenhuisbezoeken e.d. niet onder de jeugdzorg vallen.

De komende jaren zullen de grenzen naar verwachting steeds duidelijker worden.

Daarnaast kennen we in onze gemeente Jeugdbeleid. Daaronder vallen bijvoorbeeld de jeugdsozen maar ook het schoolmaatschappelijk werk en de preventieve jeugdzorg. Een deel van het Jeugdbeleid valt op dit moment dus onder de Jeugdzorg, een deel ook niet. Hoe zich dat ontwikkelt zal de toekomst leren.

Kortom: de grenzen zijn alleen zoekend te formuleren en dynamisch.

De huidige situatie is de volgende.

De Gemeente is verantwoordelijk voor de preventieve jeugdzorg en de coördinatie daarvan in het Centrum voor Jeugd en Gezin

De Provincie is verantwoordelijk voor de toegang tot de zwaardere zorg via het Bureau Jeugdzorg¹. Daardoor heeft de provincie ook verantwoordelijkheid voor (sommige) 2^e lijns instellingen (vooral Yorneo) en sinds dit jaar ook voor enkele LWI's (landelijk werkende instellingen, zoals William Schrikker groep, Hoenderlo Groep, Leger des Heils).

De provincie kiest op dit moment nadrukkelijk voor Yorneo als preferente partner.

Het Rijk is verantwoordelijk voor de jeugdbescherming en jeugdreclassering, ook subsidiëren ze een deel 2^e lijnsvoorzieningen.

De Zorgkantoren (uitvoerders van de Zorgverzekeringswet) zijn vooral bezig met de uitvoering van AWBZ-taken in het kader van de Jeugd-Geestelijke Gezondheidszorg (Jeugd-GGZ).

¹ Overigens is de route via het Bureau Jeugdzorg niet de enige route. Zo kunnen bijvoorbeeld huisartsen gewoon direct zelf doorverwijzen.

In werkelijkheid is de situatie complex en versnipperd. Ter illustratie: de GGZ jeugd wordt direct of indirect bekostigd via alle hierboven genoemde organen).

1.2. Wat is het doel van de transitie

- 1 gezin, 1 plan, 1 aanspreekpunt.
- Versnippering tegengaan.
- Dicht bij de mensen werken: problemen signaleren, preventief handelen en de zorg zelf organiseren, alles in de zo direct mogelijke omgeving van de mensen.
- Tijdig problemen signaleren zodat de uitvoering preventiever kan werken en daarmee de inzet van zware zorg kan terugdringen
- De eigen kracht van burgers meer benutten.
- Bezuinigen.

1.3. Wat is de beoogde eindsituatie

De transitie Jeugdzorg kent feitelijk twee componenten: een transitie (iets gaat van de ene wet naar de andere) en een transformatie (we gaan het op een andere manier uitvoeren).

Transitie

De beoogde eindsituatie: alle jeugdzorg valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente.

- Het preventieve beleid.
- De zwaardere jeugdzorg (nu nog bij de provincie).
- De jeugdbescherming en de jeugdreclassering (nu nog bij het Rijk).
- De zorg voor jeugdige licht verstandelijk (nu nog onder de AWBZ).
- De Geestelijke gezondheidszorg voor jeugd (nu versnipperd).

Transformatie

De andere manier van werken wordt zichtbaar in het minder versnipperd, dicht bij de mensen en preventief werken. Het gaat echt om een andere cultuur, zowel voor de doelgroep als de medewerkers .

2. Waar gaat het over?

2.1. Wat is de ingangsdatum van de transitie?

De overgang van de jeugdzorg naar de gemeente staat vooralsnog in zijn geheel gepland voor 1 januari 2015.

2.2. Met welke spelers hebben we te maken?

- Het Rijk, de provincie, de gemeenten die met de provincie samenwerken in de provinciale pilot en de vijf gemeente in de regio Noord-Midden, de zorgkantoren en zorgverzekeraars.
- Het lokale Centrum voor Jeugd en Gezin met de kernpartners (Jeugdgezondheidszorg/Icare en de GGD, het Bureau Jeugdzorg, het algemeen maatschappelijk werk NoorderMaat en de Stichting welzijn en maatschappelijke dienstverlening Midden-Drenthe) en het onderwijs
- De huisartsen, Yorneo, MEE, Promens Care, Ambique, Accare, OCRN, Leger des Heils, William Schrikkergroep, Hoenderloo groep en andere organisaties in de zorg.

2.3. Financiën

Structureel

Er wordt uitgegaan van een landelijk besparing van 15% (de laatste geluiden zijn dat het ook 25% kan worden).

Wat dat betekent voor Midden-Drenthe is nog onbekend. Het Rijk heeft toegezegd om in de meicirculaire 2013 daarover duidelijkheid te geven. Of het Rijk dat gaat halen is op het moment van schrijven van dit spoorboekje nog onzeker.

Incidenteel

We hebben tweemaal een incidenteel budget gekregen voor de invoering van deze transitie. De bedragen daarvoor zijn € 22.799 (bedrag 2012) en € 34.065 (bedrag 2013). Hieruit betalen we vooral de kwartiermaker in de regio Noord-Midden.

Daarnaast hebben we een bestemmingsreserve Jeugdgezondheidszorg BDU CJG van ruim € 850.000 (peildatum 15 maart 2013).

2.4. Aantallen

Er zijn ruim 9000 jongeren van 0 tot en met 22 jaar in Midden-Drenthe.

Daarnaast hebben de verschillende organisatie die werkzaam zijn in de jeugdzorg zelf actuele gegevens over hun eigen werk en doelgroepen. Zo weet Icare hoeveel mensen de consultatiebureaus bezoeken, het Bureau Jeugdzorg weet hoeveel indicaties ze afgeven enzovoort.

Er is nog geen samenhangend model beschikbaar waarin we aantallen vanuit diverse organisaties en doelgroepen kunnen invoeren en ordenen met het oog op de situatie na de transitie, per 1 januari 2015.

De verwachting is dat hier in het najaar 2013 meer bekendheid over is. Het Rijk heeft de verantwoordelijkheid op zich genomen om gemeenten de gegevens te verschaffen over zowel het geld als de aantallen.. Zoals gezegd, het is nog onzeker of het Rijk een eerdere toezegging om in de meicirculaire informatie te geven, kan waarmaken.

3. Waar staan we?

3.1. Wat zijn specifieke aandachtspunten voor deze transitie?

Er zijn twee aspecten die van bijzonder belang zijn in deze transitie.

De regionale samenwerking

Binnen de provincie Drenthe werken we in pilotvorm samen met de provincie en de andere 11 gemeenten. Om dat praktisch vorm te geven, is de provincie vervolgens verdeeld in 3 regio's. We hebben als Midden-Drenthe gekozen voor samenwerking in de Regio Noord-Midden.

De vraag naar samenwerking heeft een complicerende impuls gekregen door de visie van het kabinet op herindeling. Een visie die overigens ook beweeglijk blijkt.

De volgende aspecten spelen in de samenwerking een rol.

- Financiële risico's (gezamenlijke inkoop: wat, wat niet, onder welke voorwaarden etc)
- De regierol van onze eigen gemeente. Er zit een logisch maar lastig spanningsveld tussen enerzijds onze eigen gemeentelijke verantwoordelijkheid en anderzijds de invulling van de regionale samenwerking en de bijbehorende opschaling. Samenwerken betekent loslaten, maar de vraag is hoever je als gemeente daarin wilt en kunt gaan.
- Op welke manier krijgen de Centra voor Jeugd en Gezin in de verschillende gemeenten verder vorm?

De lokale pilot Gebiedsgebonden Team Smilde.

Binnen de regio gaan gemeenten een pilot uitvoeren op een deelaspect van het beleid. De uitkomsten van de pilots worden onderling gedeeld om het leereffect maximaal te maken. Uiteindelijk kunnen de ervaringen dan ook in andere gemeenten toegepast worden. Het gaat om de volgende pilots.

De gemeente Noordenveld gaat het werkproces binnen een CJG vanuit de lean-methodiek² beoordelen.

De gemeente Tynaarlo richt een breed toegangslot in voor het hele sociaal domein met een specifieke financieringsmethodiek.

De gemeente Assen gaat samen met zorgaanbieders en het onderwijs kijken naar een onderwijs-zorg-voorziening voor jonge kinderen.

² De leanmethode is afkomstig uit de Toyotafabrieken en leidt tot efficiënte werkprocessen met een zo kort mogelijke doorlooptijd.

Het is de bedoeling om in Midden-Drenthe te starten met een pilot voor een Gebiedsgebonden Team op het grondgebied van de Smildes. De pilot staat gepland voor maart 2013 tot eind 2014. Het doel van de pilot is om te onderzoeken hoe de deelnemende organisaties op een zelfstandige manier, min of meer los van de belangen van de eigen organisatie, dicht bij de mensen zorg kunnen organiseren. In deze pilot komt een aantal doelen en uitgangspunten samen. Juist in de pilot wordt zichtbaar dat in de transitie Jeugdzorg ook gaat om een transformatie, een andere manier en cultuur van werken. De uitkomsten van deze pilot gaan we, zoals gezegd, delen met de andere gemeenten. Het kan ook leiden tot meer Gebiedsgebonden Teams in Midden-Drenthe.

De doelen en uitgangspunten van de pilot zijn:

- ☛ Effectiever werken.
- ☛ Preventiever werken (zwaardere zorg voorkomen).
- ☛ Vragen en signalen van jeugd en opvoeders tijdig boven tafel krijgen.
- ☛ Ondersteuning vraaggestuurd en in de vorm van maatwerk bieden. Dus niet meer aanbodgericht zoals nu nog veelal het geval is..
- ☛ De zorg dicht bij de mensen aanbieden, omgevings- en vindplaatsgericht.

Binnenkort ontvangt de gemeenteraad het plan van aanpak van deze transitie ter informatie. Daarin staat de beoogde werkwijze preciezer beschreven.

3.2. Wat hebben we al gedaan in de voorbereidingen, waar staan we nu?

In Drents verband is een gemeenschappelijke visie vastgelegd in de nota's "Als jeugd en toekomst tellen" en in het transformatieplan "De volgende stap". De gemeenteraad heeft beide documenten ook in onze gemeente vastgesteld.

We werken op basis daarvan in de regio samen op basis van een regioplan. Daarbij gelden de volgende aandachtspunten/uitgangspunten.

- ☛ We werken samen met 5 gemeentes en elke gemeente voer zijn eigen pilot uit. Voor Midden-Drenthe is dat dus de pilot GGT Smilde.
- ☛ De 5 gemeenten hebben gezamenlijke uitgangspunten.
- ☛ We sluiten zo veel mogelijk aan bij lokale ideeën.
- ☛ We sluiten eveneens zo veel mogelijk aan bij de WMO.
- ☛ We stemmen maximaal af in de regio en daarvoor leren we van elkaars ervaringen

In de eerste aanvulling op dit basisdossier volgt een spoorboekje: welke stappen/beslissingen moeten we zetten, welke (fatale) termijnen gelden daarbij, met welke spelers hebben we daarin te maken en wat zijn per stap de kansen/risico's?

4. De gemeenteraad

4.1. *Over welke onderwerpen moet de gemeenteraad een keuze maken en wanneer?*

De beleidsbeslissingen van de gemeente gaan over:

Op lokaal niveau gaat het onder andere om:

- De middelen
- De samenwerking met andere gemeenten.
- Gebiedsgebonden teams in het algemeen
- Arbeidsmarkteffecten en uitvoering (subsidies)
- De ontwikkeling en vormgeving van het CJG

Op regionaal, provinciaal of bovenprovinciaal niveau gaat het vooral om

- De kaders voor regionale sturing, financiering en inkoop
- De vormgeving van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling.
- De kwaliteit en monitoring
- De vormgeving / inbedding van de jeugdbescherming en de jeugdreclassering.

5. Aanvullende informatie

5.1. April 2013

Pilot Gebiedsgebonden Team

De startbijeenkomst met alle partners in het GGT is geweest. De bijeenkomst verliep positief en in goede sfeer. Om goed voorbereid aan de slag te kunnen volgen er nu een aantal verdiepingsbijeenkomsten. Daarna start het daadwerkelijke werk. De pilot loopt door tot eind 2014.

Beleidscapaciteit

Lisette Trinks is aangetrokken als interim beleidsmedewerker jeugd voor 3 dagen in de week. Zij zal in nauw overleg met de beleidsmedewerker Jeugd (Annouchka Ringers) het (boven)regionale deel van de voorbereidingen oppakken (o.a. deelname aan het regioteam, deelname aan bovenlokale expertgroepen).

Regionale afstemming

Er is een bestuurlijk overleg in de regio geweest. Procedureel is afgesproken dat we regionaal in deze fase van het proces in overleg zoeken naar overeenstemming. Dat betekent dat de vijf wethouders unaniem akkoord moeten gaan met voorstellen die vervolgens ter besluitvorming worden voorgelegd aan de colleges en/of gemeenteraden.

5.2. Mei 2013

Intro

Er zijn geen grote stappen of veranderingen te melden ten opzichte van de vorige aanvulling.

Pilot Gebiedsgebonden Team

De GGT pilot is drie maanden later van start gegaan dan gepland. Er was op dat moment nog onvoldoende ambtelijke capaciteit om alles tegelijk te regelen. Inmiddels is er extra ambtelijke capaciteit ingezet en is de pilot per 1 april 2013 van start gegaan.

De eerste bijeenkomsten binnen de pilot zijn vooral bedoeld om elkaar en vooral elkaars organisatie beter te leren kennen. Vaak is er over en weer wel een globaal beeld van elkaars organisatie, maar het fijne ervan is dan niet bekend. Aan de hand van praktijkcasussen wordt inzichtelijk hoe een organisatie werkt. Vervolgens worden er aansluitend afspraken gemaakt over hoe we gezamenlijk gaan werken, als GGT-medewerkers en niet in de eerste plaats als medewerkers van de eigen organisatie.

Toetsen aan de huidige vraagstukken binnen de organisaties kan nog niet want die zijn al in gang gezet. Wel worden nieuwe situaties opgepakt binnen het GGT. Dat heeft in een concreet geval al tot een oplossing geleid.

Nadat het kader voor de werkafspraken in hoofdlijnen gereed is (omdat het een pilot is, blijft het uiteraard een dynamisch kader dat steeds weer aangepast kan worden), is de volgende stap dat we het veld ingaan en contact gaan leggen met de vindplaatsen. Dit zijn de plaatsen waar jeugdigen komen.

Tijdens deze pilot gaat het lopende werk gewoon door, alleen doen we dat nu samen en niet meer los van elkaar.

Regionale afstemming

Als bijlage **bijlage 07** bij de brief aan de gemeenteraad van begin juni 2013 gaat het regionale uitvoeringsplan mee. Het college van burgemeester en wethouders heeft dit uitvoeringsplan op 28 mei 2013 vastgesteld.

In het regionale uitvoeringsplan staat uitgebreid beschreven wat er de komende maanden/jaren lokaal en vooral (boven)regionaal gaat gebeuren in de transitie Jeugdzorg. Van belang:

- We lopen als gemeente mee met de in het regionale uitvoeringsplan opgenomen planning; overigens is die planning, zoals ook in het uitvoeringsplan staat beschreven, flexibel en deels onzeker.
- Als het om besluiten gaat waar de raad en/of het college bevoegd zijn, komen die besluiten op tijd aan de orde.
- Besluitvorming in de regio vindt plaats op basis van unanimiteit: gemeenten leggen elkaar dus niet hun wil op, ook niet door middel van meerderheidsbesluiten.

Actueel is de opbouw van de provinciale Jeugdmonitor: een website met getallen over jeugdigen in de zorg. De komende maanden zal die monitor naar verwachten beschikbaar zijn.

Daarnaast is de aandacht nu vooral gericht op het Bureau Jeugdzorg (hoe gaan taken en mensen over van provincie naar gemeenten). Vanuit de provincie bestaat de behoefte om daarover binnenkort duidelijkheid te krijgen.

Een derde actueel onderwerp is de gezamenlijke inkoop: wat en hoe gaan we samen inkopen?

In het verlengde daarvan krijgen de instellingen die op dit moment van onze gemeente een subsidie voor Jeugdzorg ontvangen binnenkort een brief waarin het college aankondigt dat de (hoogte van de) subsidie per 1 januari 2015 nog onduidelijk is. In die brief wordt tegelijk benadrukt dat we in de transitie Jeugdzorg samenwerken naar 2015 toe en dat in die samenwerking ook de financiën een plaats krijgen.

Lokaal/regionaal

Op dit moment is er een redelijk duidelijk beeld van wat we lokaal gaan regelen en wat (boven)regionaal invulling krijgt.

- Lokaal organiseren we preventie, aanmelding en lichte interventies.
- (Boven)regionaal organiseren we alle zwaardere zorg. In aparte bijlagen bij de brief aan de raad **bijlage 5 en 6** zijn het bovenregionale uitvoeringsplan en een voortgangsverslag over de bovenregionale samenwerking.

CJG

Ook als bijlage bij de brief aan de gemeenteraad **bijlage 16** gaat het jaarverslag 2012 van het CJG Midden-Drenthe mee.

In april 2013 is voor de eerste keer een bijeenkomst geweest voor CJG-partners in de regio. Op die manier komen ontwikkelingen en informatie voor alle CJG's gelijk(tijdig) aan de orde.

Rijk, gemeenten en provincie

Het Transitieplan Jeugd van het Rijk, VNG en IPO ligt nu bij de Tweede Kamer. Hierin staan belangrijke mijlpalen in de overgang van de bestuurlijke verantwoordelijkheid naar gemeenten in 2015. In dat kader zijn tijdens het bestuurlijk overleg van 26 april afspraken gemaakt over het overgangsjaar 2015. Deze afspraken zijn nu bekend en opgenomen in het transitieplan.

Regionale transitie-arrangementen

In het bestuurlijk overleg van 26 april is afgesproken dat gemeenten in regionaal verband transitie-arrangementen realiseren.

- In deze transitie-arrangementen wordt beschreven op welke manier de continuïteit voor cliënten in het overgangsjaar wordt georganiseerd. Deadline voor deze arrangementen is 31 oktober.
- De transitiecommissie zal vanuit haar onafhankelijke rol deze plannen toetsen. Mochten de plannen niet aanwezig of onvoldoende zijn, dan geeft dit de staatssecretaris de mogelijkheid via een bestuurlijke maatregel de continuïteit van zorg te regelen.

Landelijke verantwoordelijkheid

Onderdeel van de afspraken is ook dat staatssecretaris Van Rijn (VWS) in mei 2013 met een historisch verdeelmodel voor het jaar 2015 komt, gecombineerd met meer inzicht in omvang en kosten per gemeenten.

Vervolg

De VNG komt in samenspraak met VWS binnen een aantal weken met de vereisten waaraan een regionaal transitiearrangement moet voldoen en waarop de transitiecommissie de plannen zal toetsen.

5.3. Augustus 2013

Met name vanwege de vakantieperiode is er beperkt nieuwe informatie.

Meicirculaire

In de meicirculaire staat dat we als invoeringskosten jeugdzorg in 2013 € 85.529 en in 2014 € 16.675 ontvangen van het Rijk.

Voor 2013 hadden we via de VJN al € 34.065 ingeboekt (collegebesluit 4 december 2012). Een plus van € 51.464 dus.

In de meicirculaire 2013 is een voorlopige verdeling van het macrobudget voor Jeugdzorg opgenomen (verdeling op basis van historische gegevens over het gebruik van jeugdzorg op gemeentelijk niveau). Voor Midden-Drenthe gaat het om € 5.939.138. We kunnen aan dit bedrag nog geen betekenis geven, omdat we nog niet kunnen inschatten welke uitgaven er voor onze gemeente tegenover staan.

In de meicirculaire 2014 wordt het definitieve bedrag per gemeente voor 2015 bekend gemaakt op basis van de dan meest recente gegevens en de nog te nemen besluiten.

Crisisopvang

Door het verdwijnen van Bureau Jeugdzorg, moeten de gemeentes zelf zorg dragen voor crisisopvang. Dit onderwerp is tot nu nog wat onderbelicht gebleven. Bij de uitwerking van de regionale transitiearrangementen wordt dit onderwerp ook behandeld. Dan worden de verschillende mogelijkheden bekeken.

POD

Het college heeft, samen met de regiogemeenten, besloten om de methodiek Positief Opvoeden Drenthe (POD) aan te wijzen als de methodiek bij uitstek. We gaan de instellingen die voor onze gemeente werken daar nadrukkelijk op wijzen en deze keuze ook verwerken in de subsidievoorwaarden.

Begroting provinciale pilot

De kosten van de provinciale pilot (dan gaat het vooral om de kosten van de regionale kwartiermakers, die ondersteunen bij alles wat de transitie Jeugdzorg raakt) komen in 2013 iets hoger uit dan eerder gedacht (ruim € 4.000,-) voor onze gemeente. Die kosten betalen we uit beschikbare invoeringsgelden.

Regionaal transitiearrangement

Het college heeft alsnog ingestemd met de opdracht voor het opstellen van een regionaal transitiearrangement, waarbij het college een voorbehoud maakt voor de definitieve vaststelling van dat arrangement, met name op het financiële deel. De eerste besluitvorming vindt naar verwachting in september 2013 plaats.

In de aanloop daar naartoe vragen fundamentele vraagstukken om een grondige analyse en afweging: Hoe ver leggen we ons als gemeente (financieel) vast? Hoe verdelen we de verantwoordelijkheden en de lasten van de rijksbezuinigingen? Op dit moment bevinden we ons midden in die voorbereidingen en afwegingen.

Lokale aanpak

De komende weken leggen we de laatste hand aan een eerste notitie over de organisatie van de Jeugdzorg in Midden-Drenthe. Naar verwachting ligt die notitie in september in het college.